

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 315. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357978512.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

«Skildringen af det antike Sindelag, der er vendt mod denne Verden og dens Goder, fører os umiddelbart til den Betragtning, 316 at saadanne Fortrin kun er forenelige med et hedensk Sind. Hin Tillid til sig selv, hin Virken i det Nærværende, hin rene Ærefrygt for Guderne som Stamfædre, Beundringen for dem næsten kun som for Kunstværker, Hengivelsen i en overmægtig Skæbne, og den rent jordiske Tro paa en Fremtid i Eftermælet, hvilket der derfor tillægges høj Betydning, alt dette hører saa nødvendigt sammen, danner et saa uadskilleligt Hele, forener sig saaledes til en af selve Naturen tilsigtet Mennesketilværelse, at hos Hedningen en uforstyrrelig Sundhed raader i Nydelsens højeste Øjeblik som i Opofrelsens eller Undergangens smerteligste... Dette hedenske Sindelag lyser frem af alle Winckelmanns Handlinger og Skrifter ... Denne hans Fjernen sig fra enhver kristelig Tænkemaade, ja hans Uvilje imod den maa man have for Øje, naar man vil bedømme hans saakaldte Religionsforandring. Winckelmann følte, at man for i Rom at være en Romer, for inderligt at gro sammen med Livet der, nødvendigvis maatte tilhøre den katolske Menighed, hengive sig til dens Tro, rette sig efter dens Skikke. Hans Beslutning blev lettet ham derved, at den protestantiske Daab ikke havde formaaet at indvie ham som en ægte født Hedning til Kristen ... Ganske vist sætter der sig en Art Plet paa Enhver, der forandrer Religion, fra hvilken det synes umuligt at rense ham. Folk skatter den udholdende Vilje over alt Andet og saameget des mere, jo mere de selv er delte i Partier og bestandig har deres egen Sikkerhed og Ro for Øje. Holde ud skal man der, hvor ikke et Valg, men Skæbnen har stillet os ... Var dette nu den ene, meget alvorlige Side, saa lader Sagen sig ogsaa se fra en anden, fra hvilken man kan tage den lettere og muntrere. Visse Tilstande i Mennesket, visse moralske Pletter, som vi ingenlunde billiger, har en særegen Tiltrækningskraft for vor Fantasi ... Personer, der ellers maaske kun vilde forekomme os mærkværdige eller elskværdige, synes os nu forunderlige, og det lader sig ikke nægte, at Religionsforandringen mærkeligt har forhøjet det *Romantiske* i Winckelmanns Liv og Væsen for vor Indbildningskraft.»